

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ СЕМЕНА КУЗНЕЦЯ**

**Наскрізна програма практики
для студентів спеціальності
126 "Інформаційні системи та технології"
першого (бакалаврського) рівня**

**Харків
ХНЕУ ім. С. Кузнеця
2022**

УДК 004(07.034)

НЗ1

Укладачі: С. Г. Удовенко

О. О. Тютюник

Н. О. Бринза

Затверджено на засіданні кафедри інформатики та комп'ютерної техніки.

Протокол № 1 від 27.08.2021 р.

Самостійне електронне текстове мережеве видання

Наскрізна програма практики для студентів спеціальності НЗ1 126 "Інформаційні системи та технології" першого (бакалаврського) рівня [Електронний ресурс] / уклад. С. Г. Удовенко, О. О. Тютюник, Н. О. Бринза. – Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2022. – 21 с.

Подано загальні положення, мету та завдання, зміст і структуру виробничої та переддипломної практик. Описано процес організації, принципи керівництва та контролю проходження переддипломної практики. Визначено порядок звітності за результатами практики, їх захисту і підсумкового контролю.

Рекомендовано для студентів освітньо-професійної програми "Інформаційні системи та технології" спеціальності 126 "Інформаційні системи та технології".

УДК 004(07.034)

© Харківський національний економічний
університет імені Семена Кузнеця, 2022

Вступ

Важливим етапом підготовки бакалавра з інформаційних систем та технологій є їх практична підготовка. Вона забезпечує опанування спеціальності з урахуванням специфіки майбутньої професійної діяльності випускника, сприяє узагальненню, систематизації, закріпленню та поглибленню теоретичних знань, отриманню навичок проведення аналізу інформаційних систем об'єкта управління з метою самостійного проєктування та розроблення елементів інформаційних систем, розвинутих інструментальних засобів тощо.

Наскрізна програма практики підготовки бакалаврів, які навчаються за освітньо-професійною програмою "Інформаційні системи та технології", спеціальності 126 "Інформаційні системи та технології" галузі знань 12 "Інформаційні технології" відображає комплексний і системні підходи у забезпеченні послідовності засвоєння обсягу практичних навичок та вмінь. Це дозволяє сформувати у студентів цілісне сприйняття змісту й особливостей майбутньої професії з точки зору практичного застосування теоретичних знань, допомагає набути елементи професійних умінь та навичок до аналізу інформаційних систем, самостійного проєктування та розроблення елементів автоматизованих інформаційних систем з використанням сучасних інформаційних технологій.

Наскрізна програма практики складена на підставі "Положення про проведення практики студентів вищих навчальних закладів" (наказ Міністерства освіти і науки України № 93 від 08.04.1993 р.), "Методичних рекомендацій зі складання програм практики студентів вищих навчальних закладів України" (Наказ Міністерства освіти і науки України № 31-5.97 від 14.02.1996 р.), "Положення про практичну підготовку в Харківському національному економічному університеті імені Семена Кузнеця" (наказ № 6 від 31.01.2020 р.), освітньо-професійної програми та навчального плану підготовки бакалаврів 126 "Інформаційні системи та технології" галузі знань 12 "Інформаційні технології".

Практична підготовка студентів за ступенем вищої освіти "бакалавр" містить такі види практик: виробничу та переддипломну.

Структура, зміст та контроль результатів проходження всіх видів практик розроблено на основі Положення про організацію освітнього процесу в Харківському національному економічному університеті імені Семена Кузнеця (наказ № 5 від 26.10.2020 р.).

У ході виконання виробничої практики здобувачі вищої освіти мають оволодіти такими компетентностями:

- здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у сфері інформаційних систем та технологій або в процесі навчання, що характеризуються комплексністю та невизначеністю умов, які потребують застосування теорій та методів інформаційних технологій;
- здатність до пошуку, оброблення та узагальнення інформації з різних джерел;
- здатність розробляти та управляти проєктами.

У результаті проходження виробничої практики здобувачі вищої освіти повинні набути таких програмних результатів навчання:

застосовувати знання фундаментальних і природничих наук, системного аналізу та технологій моделювання, стандартних алгоритмів та дискретного аналізу під час розв'язання задач проєктування і використання інформаційних систем та технологій;

проводити системний аналіз об'єктів проєктування та обґрунтовувати вибір структури, алгоритмів та способів передавання інформації в інформаційних системах та технологіях.

У ході виконання переддипломної практики здобувачі вищої освіти мають оволодіти такими компетентностями:

- здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях;
- здатність до розуміння предметної області та професійної діяльності;
- здатність до пошуку, оброблення та узагальнення інформації з різних джерел;
- здатність до розроблення та управління проєктами;
- здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт;
- здатність аналізувати об'єкт проєктування або функціонування та його предметну область;
- здатність застосовувати стандарти в області інформаційних систем та технологій під час розроблення функціональних профілів, побудові та інтеграції систем, продуктів, сервісів і елементів інфраструктури організації;
- здатність управляти якістю продуктів і сервісів інформаційних систем та технологій протягом їх життєвого циклу;

- здатність розробляти бізнес-рішення та оцінювати нові технологічні пропозиції;
- здатність вибору, проєктування, розгортання, інтегрування, управління, адміністрування та супроводжування інформаційних систем, технологій та інфокомунікацій, сервісів та інфраструктури організації;
- здатність до аналізу, синтезу й оптимізації інформаційних систем та технологій з використанням математичних моделей і методів;
- здатність проводити обчислювальні експерименти, порівнювати результати експериментальних даних і отриманих рішень;
- здатність формувати нові конкурентоспроможні ідеї й реалізовувати їх у проєктах (стартапах).

У результаті проходження переддипломної практики здобувачі вищої освіти повинні набути таких програмних результатів навчання:

- застосовувати правила оформлення проєктних матеріалів інформаційних систем та технологій, знати склад та послідовність виконання проєктних робіт з урахуванням вимог відповідних нормативно-правових документів для запровадження у професійної діяльності;
- демонструвати вміння розробляти техніко-економічне обґрунтування розроблення інформаційних систем та технологій та вміти оцінювати економічну ефективність їх запровадження.

1. Загальні положення

1.1. Принципи наскрізної програми практики студентів

Наскрізна програма практики будується за такими принципами:

підготовка студента до навчального процесу відповідно до профіля закладу вищої освіти, його адаптація до умов аудиторної і самостійної роботи;

закріплення набутих теоретичних знань шляхом практичного їх застосування;

розвиток прямого і зворотного зв'язку в системі формування знань і умінь майбутнього фахівця від теорії до практики і від практики до теорії;

орієнтація на цілісне і комплексне розуміння студентами змістовності їх майбутньої діяльності за фахом;

адаптація студента до конкретної сфери професійної діяльності;

відпрацювання навичок самостійного оновлення раніше набутих знань.

1.2. Види, терміни та місце проведення практик

Перелік усіх видів практик і терміни проведення визначені освітньо-професійною програмою "Інформаційні системи та технології" та навчальним планом підготовки бакалавра за спеціальністю **126 "Інформаційні системи та технології"** галузі знань **12 "Інформаційні технології"**. Місце проведення практики залежить від цільової визначеності, мети і завдань, які мають бути реалізовані в процесі кожного із видів практики.

Відповідно до навчального плану підготовки бакалавра проводяться такі види практик (табл. 1):

виробнича практика;

переддипломна практика.

Види практик та терміни їх проведення

№ з/п	Види практик	Кількість годин	Кількість кредитів ECTS	Термін проведення		Місце проведення
				Семестр	Кількість тижнів	
1	Виробнича практика	120	4	VI	2	У державних, муніципальних, громадських, комерційних і некомерційних організаціях чи підприємствах у навчальних та наукових підрозділах
2	Переддипломна практика	150	5	VIII	6	У державних, муніципальних, громадських, комерційних і некомерційних організаціях чи підприємствах у навчальних та наукових підрозділах

У табл. 2 наведено компетентності та результати навчання за видами практики.

Компетентності та результати навчання за видами практики

Види практики	Компетентності	Результати навчання
1	2	3
Виробнича	КЗ 7. Здатність розробляти та управляти проєктами	ПР 2. Застосовувати знання фундаментальних і природничих наук, системного аналізу та технологій моделювання, стандартних алгоритмів та дискретного аналізу під час вирішення завдань проєктування і використання інформаційних систем та технологій

1	2	3
		<p>ПР 4. Проводити системний аналіз об'єктів проєктування та обґрунтовувати вибір структури, алгоритмів та способів передавання інформації в інформаційних системах та технологіях</p>
Переддипломна	<p>КС 2. Здатність застосовувати стандарти в області інформаційних систем та технологій під час розроблення функціональних профілів, побудови та інтеграції систем, продуктів, сервісів і елементів інфраструктури організації</p>	<p>ПР 8. Застосовувати правила оформлення проєктних матеріалів інформаційних систем та технологій, знати склад та послідовність виконання проєктних робіт з урахуванням вимог відповідних нормативно-правових документів для запровадження у професійної діяльності</p>
	<p>КЗ 2. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях</p>	<p>ПР 11. Демонструвати вміння розробляти техніко-економічне обґрунтування розроблення інформаційних систем та технологій та вміти оцінювати економічну ефективність їх запровадження</p>
	<p>КЗ 3. Здатність до розуміння предметної області та професійної діяльності</p>	
	<p>КЗ 6. Здатність до пошуку, оброблення та узагальнення інформації з різних джерел</p>	
	<p>КЗ 7. Здатність розробляти та управляти проєктами</p>	
	<p>КЗ 8. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт</p>	
	<p>КС 1. Здатність аналізувати об'єкт проєктування або функціонування та його предметну область</p>	
	<p>КС 8. Здатність управляти якістю продуктів і сервісів інформаційних систем та технологій протягом їх життєвого циклу</p>	
	<p>КС 9. Здатність розробляти бізнес-рішення та оцінювати нові технологічні пропозиції</p>	

1	2	3
Переддипломна	КС 10. Здатність вибору, проектування, розгортання, інтегрування, управління, адміністрування та супроводжування інформаційних систем, технологій та інфокомунікацій, сервісів та інфраструктури організації	
	КС 11. Здатність до аналізу, синтезу й оптимізації інформаційних систем та технологій з використанням математичних моделей і методів	
	КС13. Здатність проводити обчислювальні експерименти, порівнювати результати експериментальних даних і отриманих рішень	
	КС 14. Здатність формувати нові конкурентоспроможні ідеї й реалізовувати їх у проєктах (стартапах)	

1.3. Організація практики

Процес організації практики вимагає вирішення таких питань:

- вибір баз практики;
- визначення кола обов'язків та прав студентів-практикантів;
- встановлення загальних засад керівництва практикою;
- визначення форми проведення практики;
- підготовка індивідуальних завдань для проходження практики;
- підбір інформаційної бази практики (літературних джерел, законодавчих та нормативних документів тощо);
- визначення форм і методів контролю за проходженням практики;
- розробка вимог щодо підготовки та оформлення звіту за результатами проходження практики.

Вибір баз практики. Виробнича та переддипломна практики можуть проводитися в державних, муніципальних, громадських, комерційних

і некомерційних організаціях чи підприємствах, де можливе збирання і вивчення матеріалів, пов'язаних із виконанням сучасних бізнес-процесів, а також у навчальних та наукових підрозділах університету, напрям діяльності яких відповідає спеціальності 126 "Інформаційні системи та технології".

Виробничу та переддипломну практику на базах практики розпочинають із ознайомлення студентів-практикантів із організаційною структурою бази практики, її традиціями, досягненнями. Організовується зустріч практикантів із працівниками, які будуть причетні до виконання програми практики, розглядаються робочі програми, уточнюються окремі положення.

Обов'язки і права студента-практиканта. Обов'язки і права формуються в межах, які повинні забезпечити виконання практикантом програм практики. Обов'язки студента регламентуються визначенням окремих організаційних заходів, які повинен виконати студент-практикант.

У період практики **студенти повинні:**

повністю і самостійно виконувати завдання, передбачені програмою і календарним планом практики;

виконувати та нести відповідальність за виконану роботу на підприємстві за дорученням керівника практики нарівні зі штатними співробітниками;

забезпечити необхідну якість виконаної роботи за планом підрозділу і її результати;

регулярно вести записи в щоденнику практики про характер виконаної роботи та завдань і своєчасно надавати його для контролю керівникам практики;

пройти інструктаж і суворо дотримуватися правил охорони праці, техніки безпеки і виробничої санітарії, виконувати правила внутрішнього трудового розпорядку;

оформити та захистити звіт за результатами проходження практики.

До студента, що не виконав робочу програму практики та завдання у встановлений строк і отримав негативний відгук керівника або незадовільну оцінку на захисті, застосовуються заходи як до невстигаючого студента, включаючи відрахування з числа студентів закладу вищої освіти. У разі порушення студентом трудової дисципліни і правил внутрішнього розпорядку баз практики за поданням керівника підрозділу і керів-

ника практики студент може бути усунений від проходження практики, про що сповіщають декана факультету і завідувача випускаючої кафедри. За їх пропозиціями ректор може розглядати питання про відрахування студента з ЗВО.

Під час проходження практики **студенти мають право:**

на одержання в період практики стипендії та бути зарахованими на вакантну посаду з оплатою праці (окрім стипендії) за рахунок бази практики;

отримувати необхідну інформацію для виконання завдань згідно з програмою практики;

користуватися інформаційним фондом баз практики з дозволу головних фахівців і керівників структурних підрозділів;

отримувати компетентну консультацію фахівців баз практики з питань, передбачених робочою програмою практики;

з дозволу керівника практики від баз практики користуватися обчислювальною технікою і оргтехнікою для оброблення інформації, пов'язаної з виконанням завдання практики;

користуватися послугами підрозділів невиробничої інфраструктури баз практики.

Керівництво практикою. Керівництво практикою студента здійснюється представниками закладу вищої освіти і баз практики.

Відповідальний за організацію і проведення практики на кафедрі зобов'язаний:

забезпечувати проведення інструктажу студентів з правил охорони праці та техніки безпеки;

здійснювати організацію та методичне керівництво забезпечення практики студентів і контроль за її проведенням;

консультувати студентів у період практики;

організувати обговорення результатів проходження практики на засіданні кафедри з наданням пропозицій щодо її поліпшення.

Керівник практики від кафедри зобов'язаний:

здійснювати загальне керівництво і контроль за проходженням практики студентами;

провести консультацію зі студентами щодо порядку проходження практики;

забезпечити студентів необхідними документами: робочою програмою проходження практики, індивідуальним завданням тощо;

консультувати студентів з питань збирання та підготовки матеріалів, необхідних для складання звіту з практики;

у співробітництві з керівником від бази практики забезпечити високу якість її проходження згідно з робочою програмою практики;

контролювати виконання студентами робочої програми практики та індивідуального завдання;

брати участь у роботі комісії із захисту звітів про практику;

перевіряти зміст звіту та відповідність його робочій програмі практики;

брати участь в обговоренні результатів проходження практики.

Керівник практики від бази практики виконує такі функції:

організовує практику студентів у повній відповідності до положення і програми практики;

забезпечує студентів робочими місцями і створює умови для отримання ними в період проходження практики інформації для виконання програми практики;

забезпечує проведення інструктажу студентів з правил охорони праці та техніки безпеки;

спільно з керівником практики від кафедри надає допомогу у розробленні індивідуальних календарних планів проходження практики і здійснює контроль за їх виконанням;

забезпечує студентів необхідними консультаціями зі всіх питань, які входять до завдання з практики і дипломної роботи, із залученням фахівців підприємства;

здійснює методичне керівництво і надає допомогу студентам під час виконання відповідних розрахунків;

допомагає у підготовці звіту про практику;

надає студентам можливість обговорення на підприємстві (в підрозділі) результатів систематизації і аналізу початкової інформації і вирішення завдань практики;

надає студентам можливість користування обчислювальною і оргтехнікою для оброблення інформації і оформлення звіту;

після закінчення практики готує висновки про роботу студентів з оцінкою фундаментальної, загально професійної і спеціальної підготовки, відношення до виконання завдань і програми практики;

складає письмові характеристики студентів з оцінювання їх ставлення до роботи; про дотримання студентами трудової дисципліни; про рівень теоретичної і практичної підготовки студентів, набутих навичок і вмінь, ретельність та ініціативність в роботі.

Після закінчення терміну практики студент доповідає керівнику про закінчення практики і здає на перевірку щоденник та звіт у визначені випускаючою кафедрою терміни.

Форми проведення практики: самостійна робота у закладі вищої освіти, в державних, муніципальних, громадських, комерційних і некомерційних організаціях чи підприємствах, де можливе збирання і вивчення матеріалів, пов'язаних із виконанням сучасних бізнес-процесів, а також у навчальних та наукових підрозділах університету за напрямом підготовки студентів.

Індивідуальні завдання. Під час проходження переддипломної практики студентам-практикантам видаються індивідуальні завдання, які містять перелік питань, що підлягають опрацюванню. Виконання індивідуальних завдань студентами є обов'язковим.

Індивідуальні завдання видають студентам керівники їх науково-дослідних робіт для збирання додаткової інформації необхідних для виконання наукових розробок з метою підготовки доповідей, повідомлень, публікацій, кваліфікаційних робіт.

Зміст і обсяг індивідуальних завдань визначає науковий керівник студента.

Інформаційна база практики. Під час виконання програми практики студент повинен користуватись відповідними джерелами інформації.

Студенти повинні бути забезпечені робочими програмами проходження відповідної практики, які регламентують терміни практики за окремими видами робіт, містять інструктивно-організаційні матеріали щодо практики.

Крім того, студент повинен мати доступ до законодавчих, інструктивних та інших нормативних матеріалів, користуватися довідниками, статистичними та фінансовими звітами, матеріалами аналітичних оглядів, аудиторських перевірок тощо.

2. Цілі і завдання (за видами практик)

Метою практичної підготовки студентів у Харківському національному економічному університеті імені Семена Кузнеця є оволодіння студентами сучасними методами й формами організації праці, формування у них на базі одержаних в університет і знань професійних умінь і навичок для прийняття самостійних рішень за основними напрямками роботи, виховання потреби систематично поновлювати свої знання та творчо застосовувати їх у практичній діяльності.

Метою виробничої практики є узагальнення, систематизація, закріплення та поглиблення теоретичних знань студентів за профільними дисциплінами, що вивчені за освітньо-професійною програмою "Інформаційні системи та технології" спеціальність 126 "Інформаційні системи та технології", отримання навичок проведення аналізу інформаційних систем конкретного об'єкта управління з метою самостійного проектування та розроблення елементів автоматизованих інформаційних систем з використанням сучасних інформаційних технологій, розвинутих інструментальних засобів та CASE-засобів.

Метою переддипломної практики є узагальнення, систематизація, закріплення та поглиблення теоретичних знань студентів за профільними дисциплінами, що вивчені за освітньо-професійною програмою "Інформаційні системи та технології" спеціальність 126 "Інформаційні системи та технології", отримання навичок проведення аналізу інформаційних систем конкретного об'єкта управління з метою самостійного проектування та розроблення елементів інформаційних систем з використанням сучасних інформаційних технологій, розвинутих інструментальних засобів.

Завдання практик впливають із загальної мети практичної підготовки студентів.

Завдання виробничої практики містять перелік питань та документів, що повинен опанувати студент під час проходження виробничої практики на конкретному суб'єкті господарювання; етапи виконання практики; порядок складання, оформлення і захисту звіту з практики:

зібрати матеріал за темою курсового проєкту для розроблення проєкту та дані для впровадження проєктних рішень;

вивчити на практиці сучасні методи інформаційного аналізу та моделювання предметної області, розроблення та експлуатації ІС;

вивчити специфіку предметної області конкретного об'єкта управління та провести її аналіз з виконанням CASE-засобів;

ознайомитись зі складом та структурою функціональної частини ІС конкретного об'єкта управління;

ознайомитись з інструментальними засобами, що застосовуються для створення ІС;

ознайомитись зі складом та характеристиками комп'ютерної техніки, що застосовується, її розміщенням та засобами зв'язку, вивчити топологію комп'ютерної мережі;

ознайомитись зі складом та характеристиками існуючого загально-системного програмного забезпечення;

вивчити склад та структуру інформаційної бази діючої ІС.

Завдання переддипломної практики:

зібрати матеріал за темою дипломного проєкту для розроблення проєкту та дані для впровадження проєктних рішень;

ознайомитись з об'єктом управління, його організаційною структурою і структурою окремих його підрозділів;

розробити моделі організаційної структури об'єкта управління з використанням CASE-засобів;

ознайомитися з функціями конкретних підрозділів, які будуть автоматизовані в дипломному проєкті;

виконати аналіз бізнес-процесів предметної області конкретного об'єкта управління з виконанням CASE-засобів;

ознайомитися з існуючими аналогами, які реалізують функції предметної області, використовуючи ресурси мережі "Інтернет";

здійснити порівняльний аналіз знайдених аналогів і на цій основі розробити пропозиції щодо вдосконалення бізнес-процесів предметної області для об'єкта управління на основі створення проєктних рішень.

3. Вимоги до звіту

За підсумками виробничої практики студент надає на кафедру щоденник виробничої практики студента, розгорнутий звіт про результати

виробничої практики, який складається з титульного листа, завдання на практику, змісту, вступу, основної частини у встановленій формі, висновків (самостійного оцінювання роботи), списку використаної літератури, додатків, презентацію та текст підготовленої доповіді за матеріалами виробничої практики.

За підсумками переддипломної практики студент надає на кафедру щоденник переддипломної практики студента, розгорнутий звіт про результати переддипломної практики, який складається з титульного листа, завдання на практику, змісту, вступу, основної частини у встановленій формі, висновків (самостійного оцінювання роботи), списку використаної літератури, додатків, презентацію та текст підготовленої доповіді за матеріалами переддипломної практики.

4. Форми і методи контролю

Організаційна робота та контроль за проходженням студентами всіх видів практик забезпечується з боку закладу вищої освіти та керівників баз практик.

Навчальний заклад здійснює організаційну роботу із забезпечення практичного навчання студентів у тісному зв'язку і узгодженості із відповідними керівниками баз практик.

Фахове керівництво та контроль за виконанням програм практики здійснюють посадові особи – керівники баз практики. Зокрема вони контролюють якість і повноту виконання завдань практики, дотримання графіка виконання конкретних робіт, що затверджується підписом відповідної посадової особи, систематичне ведення студентом щоденника практики. Контроль за результатами проходження всіх видів практик студентами здійснюються у формі поточного контролю. За підсумками виконаних завдань з кожного виду практики студенту виставляється підсумкова оцінка в балах за 100-бальною шкалою.

Оцінку за виробничу практику виставляють в екзаменаційну відомість і залікову книжку, оцінка прирівнюється до оцінок (заліків) із теоретичного навчання і враховується під час підведення підсумків загальної успішності студентів.

Атестацію практики здійснюють за 100-бальною шкалою. Рівень оцінки відповідає рівню виконаної роботи і поданих матеріалів у частині опрацьованої літератури, зібраних і оброблених матеріалів, їх відповідності поставленим завданням.

Оцінка "відмінно" (90 – 100 балів) виставляється за умови повного виконання вимог з виробничої практики в установлений термін.

Оцінка "добре" (74 – 89 балів) виставляється в разі наявності окремих недоробок, неповноти поданих матеріалів.

Оцінка "задовільно" (60 – 73 балів) виставляється в разі некомплектного і неякісного подання матеріалів.

Після закінчення практики студенти складають письмові звіти і здають їх разом із щоденником практики та відгуком на студента-практиканта керівника практики від підприємства на кафедру.

Основна мета поточного контролю – встановлення дійсної якості знань студентів за обсягом, глибиною і вміннями застосовувати їх у практичній діяльності.

Поточний контроль полягає у: виявленні обсягу якості сприйняття інформації практик; використання сучасних інформаційних технологій, розвинутих інструментальних засобів стимулюванні інтересу студентів до майбутньої професії та їх активності у пізнанні; виявленні ступеня відповідальності студентів і ставленні їх до роботи; виявленні рівня опанування навиків практичної роботи з метою визначення шляхів і засобів їх розвитку; визначенні недоліків у знаннях та вміннях студента та можливих шляхів їх усунення. Під час виставлення загальної кількості балів урахується оцінка керівника практики від бази практики.

5. Підсумки практики

Результатом проходження практик є оцінка в балах за 100-бальною шкалою за підсумками виконання завдань.

За результатами проходження практик складається звіт з подальшим його захистом. Підготовлені письмові звіти подаються на випускаючу кафедру, де вони перевіряються керівниками практики. Звіт за результатами проходження практики захищається перед комісією, яка

призначається кафедрою. До її складу входить не менше трьох провідних викладачів відповідного фаху. Заслухавши повідомлення студента та врахувавши його відповіді на задані питання, йому виставляється певна сума балів, що входить до складу загальної оцінки з практики за поточним контролем. Під час захисту звертається увага на повноту набутих практичних знань, умінь та навичок, дається оцінка досконалості і відповідності виконаної програми практики. Обов'язковою умовою захисту звітів є компетентність студента з питань проходження практики відповідно до його фахової кваліфікації.

Підсумки проведених практик обговорюються на засіданнях кафедр, а також можуть бути об'єктом обговорювання на засіданнях деканату факультету і вченої ради Харківського національного економічного університету імені Семена Кузнеця.

6. Перелік нормативних та організаційних документів, на яких базується наскрізна програма

1. ДСТУ 1.5:2015 Національна стандартизація. Правила розроблення, викладання та оформлення нормативних документів. – Київ : ДП "УкрНДНЦ", 2015. – 65 с.

2. ДСТУ 3008-95. Документація. Звіти у сфері науки і техніки. Структура і правила оформлення. – Київ : Держстандарт України, 1995. – 36 с.

3. ДСТУ 3582:2013 Бібліографічний опис. Скорочення слів і словосполучень українською мовою. Загальні вимоги та правила. – Київ : Мінекономрозвитку України, 2014. – 15 с.

4. ДСТУ 7093:2009 Бібліографічний запис. скорочення слів і словосполук, поданих іноземними європейськими мовами. – Київ : Кн. палата України, 2017. – 17 с.

5. Женченко М. Загальна і спеціальна бібліографія : навч. посіб. / М. Женченко. – Київ : Жнець, 2011. – 255 с.

6. Введення в дію нового стандарту з бібліографічного опису ДСТУ ГОСТ 7.1:2006. Основні відмінності від ГОСТ 7.1.-84. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.ukrbook.net/zakony/bib_opys.pdf.

7. Конституція України № 254к/96-ВР від 28.06.1996 р. (зі змінами та доповненнями) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/>.

8. Положення про організацію освітнього процесу в Харківському національному економічному університеті імені Семена Кузнеця : (наказ № 5 від 26.10.2020 р.) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://www.hneu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/12/Polozhennya-pro-organizatsiyu-osvitnogo-protsesu-u-HNEU.pdf>.

9. Положення про практичну підготовку в Харківському національному економічному університеті імені Семена Кузнеця, затвердженого наказом № 6 від 31.01.2020 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://www.hneu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/02/Polozhennya-pro-organizatsiyu-praktyky-studentiv.pdf>.

10. Положення про проведення практики студентів вищих навчальних закладів України, затверджене наказом Міністерства освіти України № 93 від 08.04.1993 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0035-93#Text>.

11. "Про освіту" : Закон України № 2145-VIII від 05.09.2017 р. (зі змінами та доповненнями) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/card/2145-19>.

12. "Про вищу освіту" : Закон України № 1556-VII від 01.07.2014 р. (зі змінами та доповненнями) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/card/1556-18>.

Зміст

Вступ.....	3
1. Загальні положення	6
1.1. Принципи наскрізної програми практики студентів	6
1.2. Види, терміни та місце проведення практик.....	6
1.3. Організація практики	9
2. Цілі і завдання (за видами практик)	14
3. Вимоги до звіту.....	15
4. Форми і методи контролю	16
5. Підсумки практики	17
6. Перелік нормативних та організаційних документів, на яких базується наскрізна програма	18

НАВЧАЛЬНЕ ВИДАННЯ

**Наскрізна програма практики
для студентів спеціальності
126 "Інформаційні системи та технології"
першого (бакалаврського) рівня**

Самостійне електронне текстове мережеве видання

Укладачі: **Удовенко** Сергій Григорович
Тютюник Ольга Олександрівна
Бринза Наталя Олександрівна

Відповідальний за видання *С. Г. Удовенко*

Редактор *В. О. Дмитрієва*

Коректор *В. Ю. Труш*

План 2022 р. Поз. № 119 ЕВ. Обсяг 21 с.

Видавець і виготовлювач – ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 61166, м. Харків, просп. Науки, 9-А

*Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до Державного реєстру
ДК № 4853 від 20.02.2015 р.*